

H E T O R G E L

in de

O N T M O E T I N G S K E R K

(D E N N E N O O R D)

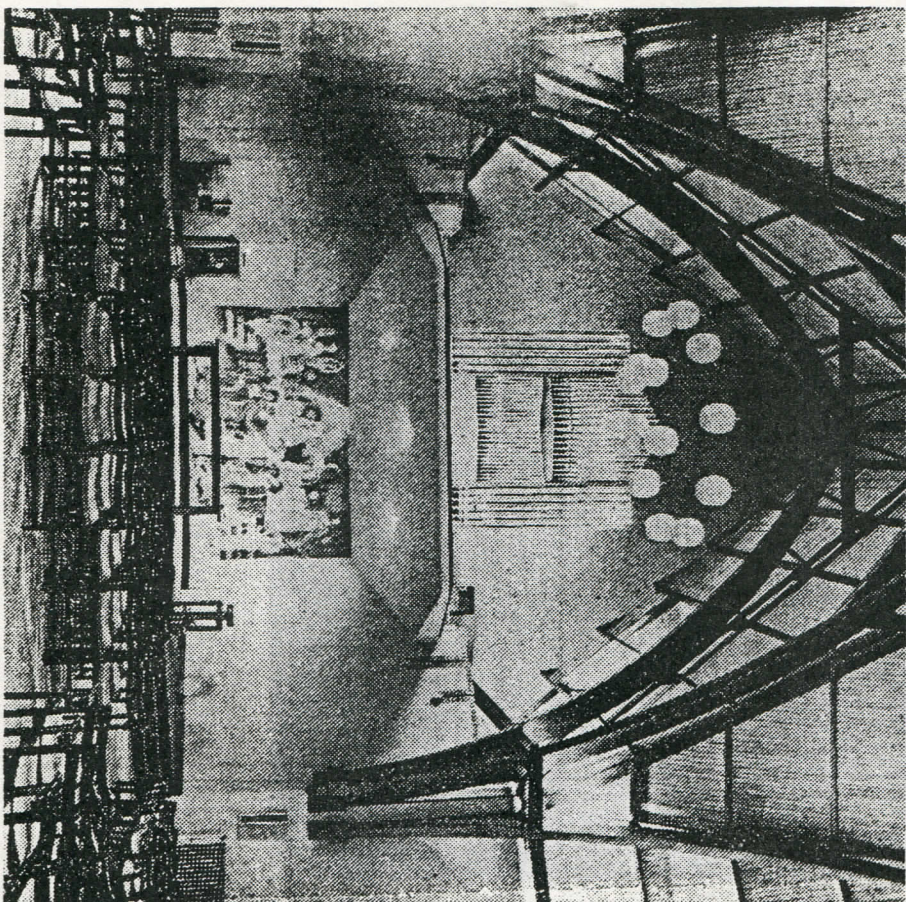
T E

Z U I D L A R E N

*

HET ORGEL IN DE ONTMOETINGSKERK TE ZUIDLAREN.

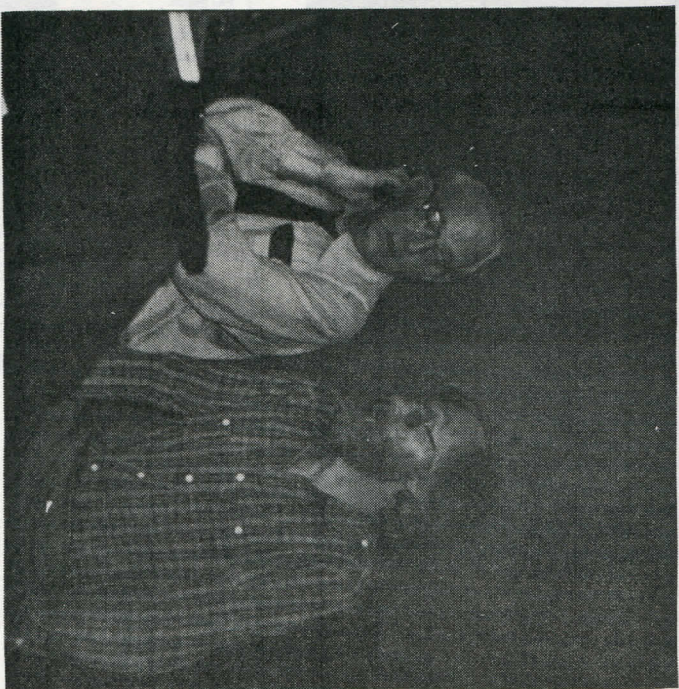
Temidden van parken en terrassen, tussen bomen, struiken en bloemen staat de fraaie Ontmoetingskerk op het terrein van het psychiatrisch ziekenhuis "Dennenoord" te Zuidlaren. De kerk is eenvoudig te bereiken via de hoofdingang van het ziekenhuis. In de kerk staat een prachtig romantisch orgel. Over dit orgel, en over de activiteiten rondom het orgel willen wij U in deze brochure graag iets meer vertellen.

Het instrument dateert vermoedelijk uit 1927. Het is gebouwd door de fa. De Koff uit Utrecht. De bouw werd waarschijnlijk geadviseerd door dhr. J.H. Besselaar, organist van de laurenskerk te Rotterdam. Het orgel bezat een (in die tijd zeer gangbare) pneumatische tractuur, wat een zeer trage speelaard met zich mee bracht. Ondanks het tekort aan vulstempen en tongwerken, tamelijk "dik" uitgevoerde fluiten en een onvolledig prestantenbord, bezat het orgel een warme klank, waardoor het veel populariteit genoot in Zuidlaren en omgeving.

Tegen het eind der zestig jaren was de speeltafel aan een noodzakelijk geworden) uitvoerige reparatiebeurt toe. Tevens werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om de wat donkere, dofse klank wat op te helderen. Dit geschiedde o.m. door inporting van een aantal registers. Ook werd een kleine uitbreiding aangebracht: de Bazuin 16' werd een volledig register (van twaalf naar dertig pijpen). Reeds tijdens deze reparatie werd er geadviseerd, het orgel binnen afzienbare tijd geheel te restaureren. Na de reparatie in 1967 werd het orgel weer ingebruik genomen middels een concert door de organist Wim van Beek.

Echter, hoe verheugd men ook mocht zijn over de verrichte reparatie, het bleek toch dat het orgel niet eerder optimaal zou kunnen functioneren dan na een volledige restauratie. Deze volledige restauratie werd gerealiseerd in 1975, gelijktijdig met de restauratie van de kerk. Voor de orgelrestauratie werd de firma Fonteyn uit Kampen aangetrokken. Deze firma werd bijgestaan door orgeladviseur Peter den Hartog, in overleg met de organist Feike Asma.

*Orgeladviseur Peter den Hartog in gesprek met Feike Asma

Wat is er in 1975 met het orgel gebeurd?

* De gehele speeltafel/ klaviatuur werd vernieuwd. Aan de situatie van 1927 herinnert nu alleen nog het "speeltafelmeebel".

* De pneumatische overbrenging werd gewijzigd in een elektro-pneumatische, wat een belangrijke versnelling van de toonproductie tot gevolg had.

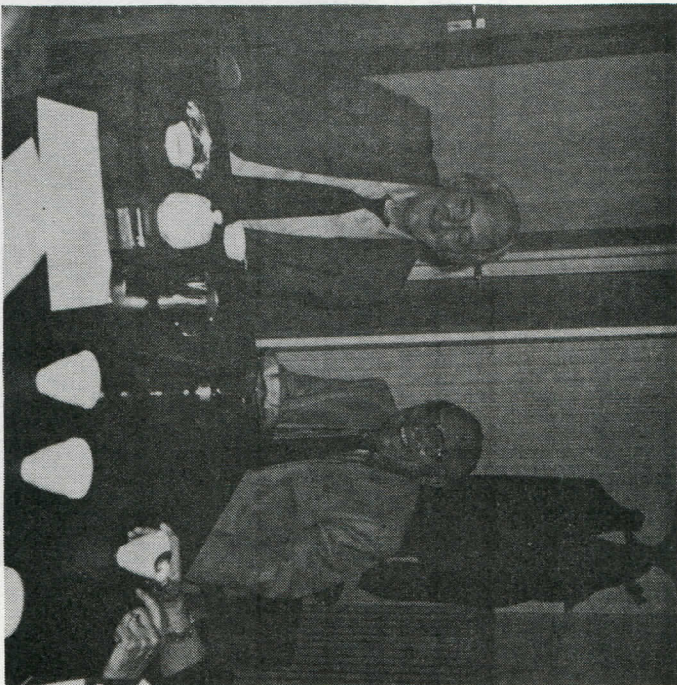
* Een deel van het pipewerk werd vervangen.

* Een aantal stemmen werd verplaatst.

* Het orgel kreeg een "grote schoonmaakbeurt". Dit was nodig met het oog op de gelijktijdig uitgevoerde herkestatu-
rate, die (letterlijk!) nogal veel stof had doen opwarenen

* Het orgel werd opnieuw geïntoneerd.

Vermeldenswaard is nog, dat zowel de orgel- als de herkestatuatie gelijktijdig gereed kwamen, wat een compliment in mag houden voor orgelbouwer Fonteyn.

* Orgelbouwer Fonteyn met organist Fieke Asma

VAKFOTOGRAFIE

- O.a.
- Huwelijksreportages
- Technische fotografie
- Portret fotografie
- Pasfoto's

Eigen kleurenlab.,
eventueel snelle levering

Uw kleurenfilms in 2
dagen ontwikkeld en
perfect afgedrukt.

ALLES op fotografisch
gebied.

stationsweg 21
zuidlaren
telefoon 05905-3630

Nadat de Kirima Fonteyn zich als orgelbouwer teruggetrokken had, werd -op advies van Feike Asma- het orgel in onderhoud gegeven bij de Kirima Pels en van Leeuwen.
Onder de deskundige handen van de heren van Rumpf en Molenaar onderging het orgel na 1975 nog een aantal veranderingen.

1977: Uitbreiding met een koppel I + II Sub, en een koppel II Sub. (bij inschakeling van deze koppels gaan ook de pijpen van het lagere octaaf meeklinken, zodat er een 16' effect op beide klavieren bereikt kan worden.)

1980: Uitbreiding van het pedaal met een trombone 8' (als transmissie samengesteld uit de bazuin 16' en de schalmel 4'.)
Plaatsing van een tremulant op het hoofdwerk (I)
Vervanging van de oude Cornet door een nieuwe.

Uit de -fluitachtige- Sesquialter werd een Nasard 2 2/3 gewonnen; de Sesquialter werd aangevuld met nieuw pijpwerk met prestatieverbetering.
1983: Gedekte Quint 10 2/3 op het pedaal, als transmissie van de Subbas 16'.

Momenteel zijn er nog enkele wensen te realiseren:

- * Herintonatie van een deel van het prestatienkoor.
- * verbetering van de trompet 8' en de bazuin 16' door vervanging van onderdelen.

Een andere wens, uitbreiding van het zestienvoetskarakter tot het laagste (dus ontbrekende) octaaf bij de koppel I + II Sub is in 1985 gerealiseerd. De niet meer bedruifszekere tremulant (II) is recentelijk (januari 1986) door een nieuwe vervangen.

BOEIJENGA'S BOEK- EN MUZIEKHANDEL B.V.

Op het Kleinzand nr. 89 te SNEEK is reeds tientallen jaren in Nederland DE speciaalzaak op het terrein van het ORGEL.

- U vindt daar een uitgebreide en unieke sortering:
 - * muziek voor het orgel, ook voor clavecimbel, spinet e.d. Klavierinstrumenten
 - * literatuur in vele talen over de muziekinstrumenten, vooral samenstelling, historie en bouw van het orgel
 - * literatuur over de theorie der muziek: harmonieleer, contrapunt, uitvoeringspraktijk, muziekgeschiedenis, enz.; ook reprints van historische literatuur
 - * liederenbundels voor kerk, school en huis

BOEIJENGA
al 99 jaar verzenhdhuis
van literatuur
en
muziek
Import van bladmuziek en muziek-literatuur
heeft U wensen? bel met Sneek, telefoon 05150-13083, of... kom eens langs

De dispositie van het orgel: aan de hand van onderstaande huidige dispositie kunt U zelf nagaan, welke veranderingen er in de loop der jaren aan het orgel zijn aangebracht.

Manuaal I (Hoofdwerk)

1. Prestant 8'	1975	12 frontpijpen -de enige sprekende frontpijpen- van de vroegere Prestant 8' + binnenpijpen van de vroeger Octaaf 4'
2. Roerfluit 8'	1975	nieuw i.p.v. Dubbelfluit 8'
3. Octaaf 4	1975	nieuw
4. Fluit 4'	1927	
5. Quint 2 2/3'	1967	
6. Octaaf 2'	1975	nieuw
7. Mixtuur III-V	1975	nieuw
8. Cornet disc.V	1980	Vanaf fis
9. Trompet 8'	1975	nieuw, op de plaats v.d. vroegere Bourdon 16'

Manuaal II (Zwelwerk)

10. Principaal 8'	1927/1975	baspijpen van de vroegere Syntematophon 8' + vroegere Prestant 8' van Manuaal I
11. Holpijp 8'	1975	nieuw, i.p.v. Concertfluit 8'.
12. Gamba 8'	1927	vroeger Aeoline geheten.
13. Celeste 8'	1927	
14. Prestant 4'	1967	
15. Flute Dolce 4'	1927	
16. Nasard 2 2/3'	1980	uit de Sesquialter genomen
17. Woudfluit 2'	1927	
18. Scherp IV	1975	i.p.v. Cymbel
19. Sesquialter II	1927/1980	gedeeltelijk vernieuwd 1980
20. Hobo 8'	1975	vroeger Trompet harmonique 8' met nieuwe schalbekers.

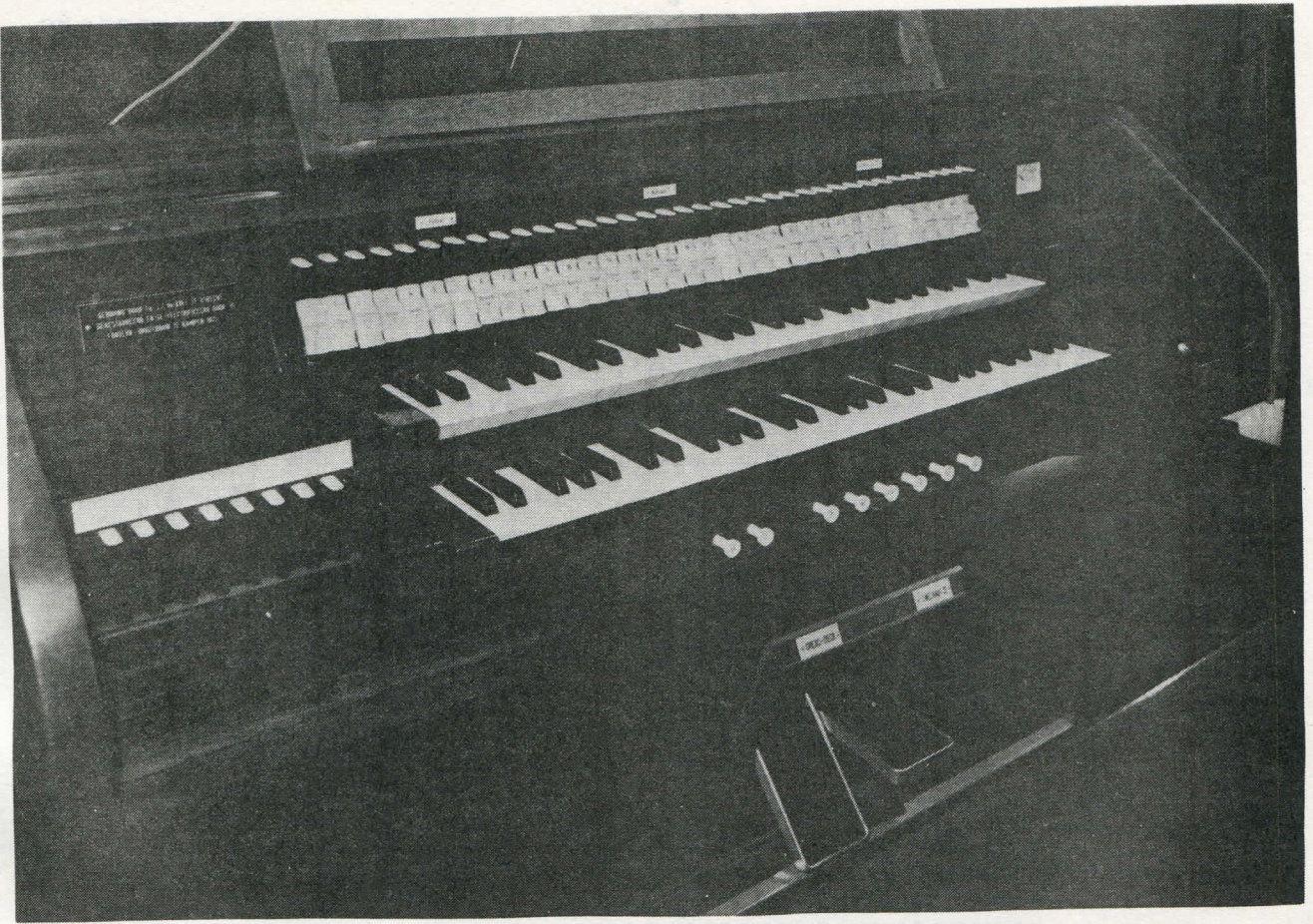
Pedaal

21. Contrabas 16'	1927	
22. Subbas 16'	1927/1975	vroeger Bourdon 16' van Manuaal I
23. Ged. Quint 10 2/3'	1983	transmissie van de Subbas 16'
24. Octaaf 8'	1975	transmissie van Contrabas 16'
25. Gedekt 8'	1975	transmissie van Subbas 16'
26. Bazuin 16'	1927/1967	
27. Trombone 8'	1980	transmissie van Bazuin 16' en Schalmei 4'
28. Schalmei 4'	1975	nieuw

Speelhulpen

- Koppels: I + II 1927
 I + II Super 1927 volledig uitgebouwd
 Pedaal + I 1927
 Pedaal + II 1927
 I + II Sub 1977, uitgebreid 1985 Vrije Combinatie 1927
 II+ Sub 1977 Vaste Combinaties 1927
 Tremulant I 1980 (p, mf, f, tutti)
 Tremulant II 1986 Aut. Pedaal 1927
 Generaal Crescendo 1927 (sinds 1975 als trede)
 Zwelkast II 1927 trede
 Man. omvang: C-a''''
 Ped. Omvang: C-f'

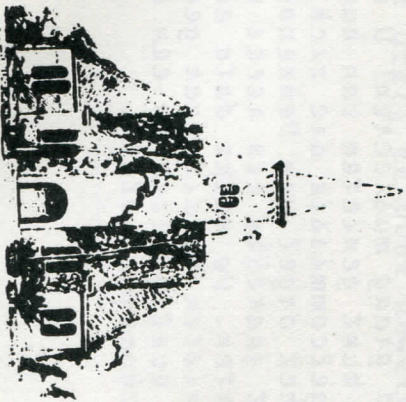
Systeem: elektro-pneumatisch kegel Laden systeem 1975

**De speeltafel van het orgel*

Dat "Denneoord" trots mag zijn, en ook is op een dergelijk kraai instrument, moge blijken uit de woorden van het hoofd van de geestelijke verzorging van het ziekenhuis, Drs. J.W. Vlaanderen. Hij schreef (in 1980) het volgende:

".....een prachtig orgel was het resultaat. Organisten van naam als Piet van Egmond en Feike Asma lieten er zich lovend over uit. Nu, nadat orgelbouwers van de fa. Pels en van Leeuwen doende zijn geweest om het orgel te vervolmakent Is nog mooier, nog monumentaler geworden. We hopen, dat u er veel van zult genieten, want dat is tenslotte één van de doelstellingen."

Eén van de doelstellingen.....
Ja, waarom zijn eigenlijk al deze veranderingen aan het orgel aangebracht?

In de eerste plaats is het orgel bedoeld voor een optimale begeleiding van de zang in de eredienst.

Er is echter nog een belangrijke reden, waarom aan dit instrument zoveel zorg en aandacht is besteed:

In onze omgeving, met name in de provincie Groningen, staan zeer veel mooie orgels.

Het overgrote deel daarvan is gebouwd in de stijlperiode der barok. Orgels

uit het romantische tijdperk trekken we daarentegen in het noorden slechts zeer weinig aan.

Het orgel van de Ontmoetingskerk is bij uitstek geschikt om er de grote werken van componisten als Reger, Mendelssohn, Widor, Gullmant en Viethe

op te vertolken. Van cultureel oogpunt uit bezien mogen we stellen, dat dit orgel een belangrijke plaats in onze

omgeving inneemt.

Het spreekt vanzelf dat op een dergelijk instrument organisten van naam uit het

gehele land graag musiceren! U als

luisteraar kunt genieten van hun spel, want de orgelcommissie die zich bezig

houdt met het orgel van Dennenoord, organiseert jaarkluis een reeks van

orgelconcerten. Op welke data en door welke organisten er dit jaar geconcentreerd

zal worden kunt u lezen in een bij deze brochure behorende folder.

Hoe kunt u meehelpen, deze concertserie te laten voortbestaan???

In de eerste plaats, door de concerten geregeld te bezoeken. Voor dat

doel is ook een abonnementskaart gemaakt, die u voortafgaand aan een

concert bij de ingang der kerk kunt kopen. U betaalt dan in één keer

vier concerten, en u mag -naar eigen keuze- vijf concerten bezoeken op

vertoon van die kaart.

U helpt ook, wanneer u deze brochure laat lezen aan uw vrienden en bekenden.

En tenslotte kunt u ons ook helpen door het overmaken van een gift op

het rekeningnummer van de concertcommissie:

RABOBANK Zuidlaren no. 3760171427 tn.v. Commissie orgelconcerten, Vennebroek 4, Zuidlaren.

Op deze manieren kunt u meehelpen, dit cultuurbezit dienstbaar te houden

voor uzelf en voor anderen.

Foto's:

* Orelfront met Andachtswand
* Speeltafel

- Jan Hovinga

* Dhr. Fonteyn, Feike Asma
* Feike Asma, Peter den Hartog

- Peter den Hartog

Advertenties:

* Pels en van Leeuwen, orgelbouw

* Jan Hovinga, fotograaf

* Boeyenga's muziekhandel b.v.

Contactadres Orgelcommissie:

* G.J. Tiggelaar

Vennebroek 4

9476 RD Zuidlaren

telefoon: 05905 - 1976

Realisatie Videotechniek

* J. Willegers

Drukwerk:

* G. Hebels, huisdrukkerij Dennenoord

Tekst en lay-out brochure:

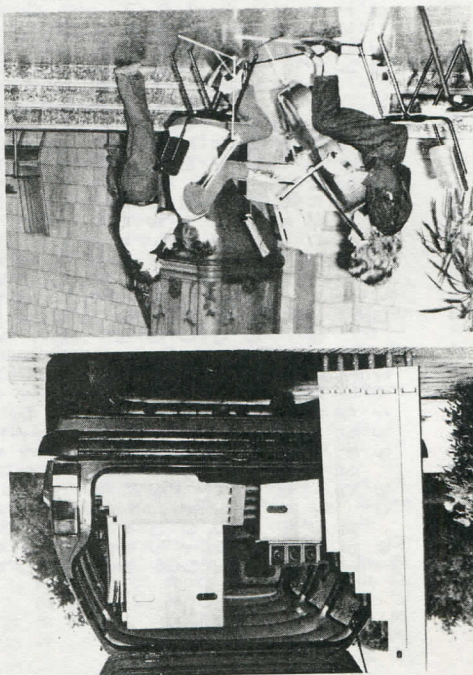
* Wim Opgelder

Lekstraat 50

9673 BH Winschoten

telefoon: 05970 - 17567

Winschoten,
januari 1986

HET NIEUWE KISTORGEL VAN
PELS & VAN LEEUWEN
IS ECHT TRANSPORTABEL.

- Opbouwijd 2 minuten.
- Hoogte grootste deel 70 cm.
- Gewicht zwaarste deel 78 kg.
- Stenvast bij transport.

Vraag vrijblijvend prijsopgaaf en beschrijving van
alle overige bijzonderheden van dit unieke instrument.

Kerkorgelbouw

Pels & van Leeuwen bv.

Huize de Meerwijk, Orthen 113, 5231 XR 's-Hertogenbosch
Telefoon 073 - 41 29 51 b.g.g. 42 21 20 of 42 22 31

Journal 1888
Providence

Bliss of the Western World
Government of the State of
Providence
Providence, R.I.
1888

